

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

«ՏԵՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1) Հոդված 5. Տեղական հանրաքվեի դրվող հարցերը

Առաջարկություն – Հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ, 7-րդ, 9-րդ, 10-րդ, 11-րդ կետը հանել:

Հիմնավորում – Նախագծի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *տեղական հանրաքվեի կարող են դրվել տվյալ համայնքի բնակիչների համայնքային նշանակության հանրային հարցերը՝ բացառությամբ*

...4) համայնքի բյուջեի ընդունման կամ փոփոխման, ինչպես նաև համայնքի ֆինանսական պարտավորությունների կատարման կամ փոփոխման մասին հարցերը.

...7) պատմության, մշակույթի, բնության հուշարձաններին և արգելանոցներին վերաբերող հարցերը.

...9) միջհամայնքային միավորներ ստեղծելու վերաբերյալ հարցերը.

...10) այն հարցերը, որոնց վերաբերյալ տեղական հանրաքվե դնելու հարցը մերժվել է նախորդ մեկ տարվա ընթացքում.

...11) այն հարցերը, որոնք արդեն իսկ դրվել են տեղական հանրաքվեի նախորդ մեկ տարվա ընթացքում և նույնաբովանդակ են:

Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիան և Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայի՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում մասնակցության իրավունքի վերաբերյալ լրացուցիչ արձանագրությունն ամրագրում են, որ Կողմերը ձեռնարկում են բոլոր այն միջոցները, որոնք անհրաժեշտ են տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործերին մասնակցելու իրավունքը կյանքի կոչելու համար: Մասնակցության իրավունքի իրականացման միջոցները, ի թիվս այլնի, ներառում են նաև տեղական հանրաքվեն կամ քաղաքացիների ուղղակի մասնակցության ցանկացած այլ ձևի դիմելը:

Նախագծի քննարկվող դրույթով արգելվում է հանրաքվե անցկացնել համայնքային նշանակության մի շարք հարցերով, ինչն էապես սահմանափակում է հանրաքվեի միջոցով մասնակցային կառավարումը տեղերում: Մինչդեռ նկատենք, որ Տեղական ինքնակառավարման մասին ՀՀ գործող օրենքն ամրագրում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների պարտականությունը՝ ապահովելու համայնքի բնակիչների համար ՏԻՄ-երի գործունեության, մասնավորապես տարեկան բյուջեի կառավարման (կազմման, հանրային քննարկման, իրականացման (կատարման) վեաբերյալ իրազեկման և մասնակցության պայմաններ, անցկացնել հանրային բաց լսումներ կամ քննարկումներ (հոդված 37, հոդված 84): Հետևաբար համայնքի բյուջեի ընդունման կամ փոփոխման, ինչպես նաև համայնքի ֆինանսական պարտավորությունների կատարման կամ փոփոխման մասին հարցերը ևս պետք է դառնան տեղական հանրաքվեի հարցեր:

Որևէ իրավաչափ նպատակ չի հետապնդում նաև պատմության, մշակույթի, բնության հուշարձաններին և արգելանոցներին վերաբերող հարցերը հանաքվեի դնելու արգելքը: Նկատենք նաև, որ Տեղական հանրաքվեի մասին ՀՀ գործող օրենքով արգելվում է հանրաքվեի դնել պատմության, մշակույթի, բնության հուշարձաններին և արգելանոցներին վնաս հասցնող հարցերը: Մինչդեռ այս նախագծով ոչ թե վնաս հասցնելու ռիսկերն են կանխվում, այլ այդ հարցի վերաբերյալ համայնքի բնակիչների տեսակետ հայտնելն է բացառվում: Հարկ է նշեն նաև, որ գործող օրենսդրության համաձայն պատմության և մշակույթի հուշարձանները լինում են տեղական և հանրապետական նշանակության, ուստի, եթե դրանք տեղական նշանակության հուշարձաններ են և որևէ կերպ անչվում են տվյալ համայնքին և համայնքային կայնքում կամ համայնքի զարգացման համար ունեն որևէ նշանակություն, ուրեմն պետք է օրենքի այս բացառությունը հանվի:

Ինչ վերաբերում է նույն հարցը ժամկետային սահմանափակմամբ կամ կրկին անգամ դնելու արգելքին, ապա դրանով համայնքի բնակիչները զրկվում են հարցի վերաբերյալ ձևավորված դիրքորոշումը փոխելու հնարավորությունից: Գործնականում հնարավոր են դեպքեր, որ նախկինում գուցե խնդիրը լայն ընկալում չի ունեցել կամ ժամանակի ընթացքում համայնքի բնակիչները վերանայել են հարցի վերաբերյալ իրենց դիրքորոշումը, բայց այս նախագիծն այն թույլ չի տալիս անդրադառնալ այդ հարցին:

2) Հոդված 8. Համայնքի բնակչության նախաձեռնությամբ հարցը տեղական հանրաքվեի դնելու կարգը

Առաջարկություն – Վերանայել տեղական հանրաքվեին հարց դնելու նախաձեռնության մեխանիզմն ամբողջությամբ:

Հիմնավորում - Նախագծի 8-րդ հոդվածով նախատեսված է, որ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով համայնքի բնակիչների կողմից ներկայացված հարցը համայնքի ավագանու նիստի օրակարգում չընդգրկելու կամ օրակարգում ընդգրկվելուց հետո չընդունվելու դեպքում՝ 30 օրվա ընթացքում, հարցի ընդունման նախաձեռնությանը տվյալ համայնքում տեղական հանրաքվեին մասնակցելու իրավունք ունեցող անձանց ևս 10 տոկոսի միանալու դեպքում՝ նախաձեռնող խմբի լիազոր ներկայացուցիչը կարող է դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով (այսուհետ՝ Հանձնաժողով)՝ ստորագրությունների վավերականության հաստատման համար: Այսինքն՝ հանրաքվե նախաձեռնելու համար պայմանը պետք է այն լինի, որ ՏԻ օրենքի համապատասխան կարգավորումներով հարցը ավագանու օրակարգ չի մտել: Մինչդեռ Տեղական հանրաքվեի մասին գործող օրենք ավելի պարզ նմեխանիզմ է նախատեսում, այն է՝ տեղական հանրաքվեին մասնակցելու իրավունք ունեցող առնվազն 5 քաղաքացի կարող են ձևավորել տեղական հանրաքվեի անցկացման նախաձեռնող խումբ (հղված 7): Բացի այդ 8-րդ հոդվածի կարգավորումների շրջանակում անհասկանի է դառնում նախագծի 10-րդ հոդվածով սահմանված մեխանիզմը, որը շփոթ է առաջացնում նախաձեռնության գործընթացում:

3) Հոդված 24. Քարոզչության ֆինանսավորումը

Առաջարկություն - Նախագծով կարգավորել նաև 10.000 և ավելի ընտրող ունեցող համայնքում քարոզչության ֆինասավորման մեխանիզմը:

Հիմնավորում – Նախագծի 24-րդ հոդվածով ամրագրված է, որ մինչև 10.000 ընտրող ունեցող համայնքում քարոզչությունը ֆինանսավորելու նպատակով կողմը բացում է քարոզչության հիմնադրամ և սահմանված են հիմնադրամում մուծումներ կատարելու թույլատերչ սուբյեկտներն ու շեմերը: Սակայն 10.000 և ավելի ընտրող ունեցող համայնքի համար կարգավորումներ նախագծում առկա չեն:

4) Հոդված 24. Դիտորդական առաքելության իրավունքը

Առաջարկություն – Նախագծի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի <բ> և <գ> կետերում *<տնտեսական կամ բնապահպանական հարցեր>* բառերը հանել:

Հիմնավորում – Նախագծի 25-րդ հոդվածով ամրագրված են տեղական հանրաքվեի ժամանակ դիտորդական առաքելության իրավունք ունեցող սուբյեկտները, այդ թվում՝ տեղական հասարակական և միջազգային կազմակերպությունները: Սակայն վերջիններիս ներկայացվող պահանջները ծանրաբեռնվել են կանոնադրական այնպիսի նպատակներով, ինչպիսիք են տնտեսական կամ բնապահպանական հարցերը: Նկատենք, որ ԸՕ-ով նրանց համար ամրագրված է միայն ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցեր: Ուստի ավելորդ պահանջներով ծանրաբեռնելը հակասում է ԸՕ կարգավորումներին և պետք է հանել:

Կազմեց Հ Տիգրանյան

ԹԻՀԿ իրավախորհրդատու

13.10.2017